

КОНЦЕПТ ВОГОНЬ У ТВОРЧОСТІ І. В. ЖИЛЕНКО

Слюніна О. В.

Харківський гуманітарний університет «Народна українська академія»

Стаття присвячена розгляду мовної реалізації концепту ВОГОНЬ у поетичному ідіостилі відомої української письменниці І. В. Жиленко. Увагу приділено семантичним сферам та семантичним наповненням, які формують ядерну та приядерну зону концепту, а також виокремлюються індивідуально-авторські інтерпретації.

Ключові слова: концепт, семантична сфера, семантичне наповнення, експлікація, індивідуальний стиль.

Слюніна Е. В. Концепт ОГОНЬ в творчестве И. В. Жиленко. Статья посвящена рассмотрению языковой реализации концепта ОГОНЬ в поэтическом идиостиле известной украинской писательницы И. В. Жиленко. Внимание уделено семантическим сферам и семантическим наполнением, которые формируют ядерную и приядерную зону концепта, а также выделяются индивидуально-авторские интерпретации.

Ключевые слова: концепт, семантическая сфера, семантическое наполнение, экспликация, индивидуальный стиль.

Sljunina O. V. Concept of FIRE in the poetry by I. V. Zhilenko. The article is devoted to the linguistic realization of the concept of FIRE in the poetic idiosyncrasy of the famous Ukrainian writer I. V. Zhilenko. Attention is paid to semantic spheres and semantic content, which form the nuclear and cultural area of the concept, as well as individual and authorial interpretations.

The problem of studying the language of poetry as a verbal art has always been one of the most important in linguistics. Nowadays increasing attention to the theory of style is due to the desire to penetrate deeper into the creative process, to analyze the peculiarities of word art. The language of the works of I. V. Zhilenko is of considerable interest to the researcher at all levels: phonetic, morphemic, morphological, lexical, and syntactic. Images of the water element have semantic implementations of eternity, mirrors, temporal concepts, human life, emotional feelings, and the source. The fire element also represents certain modes. In the poetry by I. V. Zhilenko, each of the designated semantic fillings is realized in a large number of the artistic tropes. At the same time, traditional, folklore epithets, comparisons and metaphors happen, and original ones, which testify to the high artistic skill of the writer.

Thus, the work allows us to approach problems of interaction of language, culture, consciousness, and the study of the verbal expression of natural elements has significantly expanded the notion of the spectrum of content and their role and place in the Ukrainian poetic picture of the world in the second half of the twentieth century.

Key words: concept, semantic sphere, semantic content, explication, individual style.

Постановка проблеми в загальному вигляді та обґрунтування її актуальності. Актуальність і проблематика роботи зумовлюються кількома важливими чинниками: по-перше, значною увагою сучасних філологічних наук до проблем вербалізації окремих елементів навколишньої дійсності; по-друге, потребою вивчення лінгвальних особливостей поетичної картини світу І. В. Жиленко, оскільки новою шкільною програмою передбачене вивчення творів цієї майстрині слова; по-третє, аналіз індивідуального стилю письменниці [або хоча б аналіз окремих елементів її мовотворчості] поглибить знання про місце та роль її творчої постаті в історії розвитку українського літературного процесу другої половини ХХ – початку ХХІ століття.

Незважаючи на те, що творчість І. В. Жиленко є досить своєрідним явищем в українському лінгвокультурному просторі, на сьогодні мова її

поezій є малодослідженою, хоча й постає надзвичайно цікавим і багатим матеріалом для аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поетична творчість І. В. Жиленко здебільшого вивчалася в літературознавчому аспекті та висвітлювалася в роботах критиків: М. С. Павленко, Л. Таран, Ю. Є. Фесенко, М. С. Якубовську та інших. Серед мовознавців слід відзначити К. Г. Сардаряна, яка вивчала метафору в поетичному доробку майстрині слова.

Формулювання мети і завдань статті. Метою статті постає опис вербалізації концепту ВОГОНЬ у поетичному ідіостилі І. В. Жиленко з позицій лінгвоконцептуального та лінгвопоетичного підходів. Серед основних завдань роботи виокремлюємо такі: 1) визначити семантичні сфери, які формують концепт ВОГОНЬ у поетичному ідіостилі І. В. Жиленко; 2) проаналізувати семантичні наповнення кожної зі сфер; 3) схарактеризувати з позицій лінгвопоетичного аналізу ті мовні засоби, якими формується те чи інше семантичне наповнення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У сучасній українській мові семантичний потенціал образу вогняної стихії дуже широким. Центральним елементом у мовотворчості І. В. Жиленко є слово *вогонь*, однак поряд із цією номінацією активно вживаються й такі лексеми, як *вогнище*, *багаття*, *полум'я*, *пожежа*, *горіти*, *племінити*, *палати*, *гаснути*, *згасати*.

Найчастіше поетеса звертається до концепту **ВОГОНЬ**, співвідносячи його з такою ознакою, як світло, що мотивоване використанням природної стихії для освітлення: «*крізь дощ, і листя, і міські вогні*» [6, 130], «*Останнє погасло вікно. / А ніч була повна зорею*» [4, 134], «*Загорялися вікна / сьйвом тисячі сонць*» [2, 65], «*Ще ліхтар над брамою горить / і в темний сон занурено провулок*» [2, 58]. Як бачимо, переважно за допомогою іменника *вогонь* та дієслів на позначення процесу горіння передається ідея світла освітлювальних прикладів. Отже, серед основних смислових наповнень концепту **ВОГОНЬ** можна назвати таке, як *вогонь – світло*.

Словникове трактування *вогонь – світло небесних світил* також знаходить своє вербальне втілення в ліриці І. В. Жиленко. При цьому естетизується здебільшого образ зірок та сонця: «*Всю нічку собор тягнувся. І тільки на сході / він зірки торкнувся, її вогняної плоти*» [4, 140], «*На шпильях смеркаючи багат / вечірня зоря догоряє*» [2, 71], «*Догасає сонце*» [6, 7]. Викликають інтерес рядки «*А там, за стіною зорі, золотою стіною – / вмивається сонце, аж хмарка намокла вогнем*» [3, 35], де поетеса вдається до персонафікованого образу сонця та антитетичного образу вогню, який поєднується з водою.

Інше узуальне смислове наповнення *вогонь – багаття* реалізується за допомогою зорових образів палаючого вогню: «*Палають багаття. Печем буряки. / Картоплю печем*» [3, 133], «*Блукала горами. Надвечір / сідала в кріслі при вогні*» [4, 104], «*уже і свічі горіли*» [3, 10]. Мотивацію такої інтерпретації становить функціональне призначення вогню як джерела світла й тепла. Апельювання до цих параметрів горіння пояснюється значимістю емпіричного досвіду взаємодії людини з вогнем. Горіння в наведених мікроконтекстах номінується через об'єктивні компоненти ситуації, які можливо пізнати під час безпосереднього спостереження процесу. Такий модус номінативного засвоєння не передбачає оцінності, тому всі лексеми, що стосуються аналізованої моделі, у поезії І. В. Жиленко є нейтральними.

Таким чином, ядро концепту **ВОГОНЬ** в ідіосинхронії І. В. Жиленко формують словникові смислові наповнення: *вогонь – світло*, *вогонь – багаття*, *вогонь – світло небесних світил*.

Неможна не пригадати, що у свідомості давніх слов'ян вогонь був живою істотою, яка їсть, п'є, спить як людина, а розсердившись, може помститися пожежею за погане ставлення. Таким чином, згідно з думкою Дж. Лакоффа та М. Джонсона,

у цьому випадку маємо справу з явищем персоналізації, коли фізичний об'єкт (вогонь) означений як жива істота; у результаті людина починає сприймати стихію по-особливому – раніше незрозуміле явище, що лякало, нищило все навкруги, стає більш «зрозумілим». У межах семантичної сфери **ЖИВА ІСТОТА** можна виокремити кілька підгруп. Оскільки людину неможливо виключити з розряду істот, то найпершим семантичним наповненням, яке варто розглядати у творчості І. В. Жиленко, *вогонь – людина*.

«Олюднюючи» вогняну стихію, художниця слова звертає увагу на частини людського тіла, витворюючи соматичні метафори: «*Застигли вночі над землею / напудрені вогнища лиць*» [4, 111]. Ця група репрезентована широким колом одиниць, які співвідносяться між собою за принципом «ціле – частина»: наприклад, *тіло* та решта частин, *обличчя* та *щоки*, *груди* та *серце* тощо. Подекуди такі інтенції експлікуються за допомогою порівняльних сполук: «*І руки, в крові і золоті, / знялися, як стовп вогню*» [2, 17]. До цієї ж групи належать метафори з очима: «*А очі пригасли, і фото пожовкло*» [6, 37]. Як відомо, очі є дзеркалом душі, тому саме в них виражається те, що відчуває людина; очі передають ті емоції, стани, яким підвладний кожний чоловік. Дієслово *пригасли* в наведеному контексті свідчить про втрату інтересу, смуток жінки, яка переживає через плинність, нетривалість людського життя, неможливість повернути радісні моменти.

При моделюванні образної паралелі *вогонь – людина* поетеса вдається до сполучникового порівняння людини з палаючим промінням сонця [тут простежується алюзія на поетичну збірку Л. В. Костенко «Проміння землі», де проміння також асоціюється з добрими вчинками людей): «*Люди як промені, що не згасають, о ні! – / лиш повертаються в сонце*» [3, 20]. Такі порівняння у творчості художниці слова покликані передавати філософський зміст вічності буття.

Семантичне наповнення *вогонь – людина* формують також дієслівні метафори, які вказують на можливість вогню виконувати дії, характерні для людської істоти: *говорити*, *дихати*, *радіти* тощо: «*я відчиню дверцята пічки / і побалакаю з вогнем*» [2, 45], «*У грубці вогонь задихав і тепло мені*» [2, 46].

Цікаво, що й себе художниця слова змальовує за допомогою вогняної стихії, що вербалізується в порівнянні: «*Оголена, на ваших горах / горітиму, як смолоскип*» [1, 49], тож окремо слід говорити про смисл *вогонь – я*. Однак він не є продуктивним для поетичної картини світу І. В. Жиленко.

Ще одним важливим семантичним наповненням у межах сфери **ВОГОНЬ – ЖИВА ІСТОТА** слід вважати трактування *вогонь – комаха*, адже поетесою тут робиться акцент на здатності вогню літати. До того ж, авторка використовує зменшено-пестливу форму *вогник*, аби вказати на маленькі розміри: «*І свічку не можна ніяк засві-*

тять – / *спурхне з неї вогник і в шибку летить.* / *Говна хатина отих вогнекрилих – / горіла, якскріла на лаві, на скрині»* [2, 95]. Вогняна стихія може стосуватися й конкретних комах: *«Горять <...> осци»* [2, 53]. В основу такої мотивації покладена перцептивна ознака, адже осци здатні жалити – викликати печіння.

Наступна семантична сфера – це ВОГОНЬ – ПРИРОДА. Тут знаходить вираження такий смисл, як *вогонь – рослина: «Росою обгоряє айстра»* [2, 105], *«Гілка вогню відхилила заслінку»* [2, 92], *«Паленіли квіти»* [2, 92], *«Рання осінь. Рання і печаль. / Гаснуть айстри»* [2, 109], *«Крізь неї промінь, / запаливши квіти, / потік в чисть розчинене вікно»* [6, 7], *«Зацвів бузок над живоплотом, / крізь гроно – стріли вогняні»* [1, 55]. У переважній більшості випадків такий смисл вербалізується завдяки формулі: «назва рослини (родове чи видове поняття) + дієслово на позначення горіння». Для наведених мікроконтекстів мотивуючим став процес освітленості рослин. Натомість колірний компонент семантики зумовив виникнення таких рядків: *«Тарелі, повні жаром полуниць, / горіли, мов засвічені кадिला»* [1, 74].

За допомогою метафори вогню можуть передаватися практично будь-які емоції, почуття та стани (як позитивні, так і негативні). Безумовно, емоційна сфера належить до внутрішнього світу людини, до якого також входить свідомість, розум, душа, тому-то й натрапляємо на традиційні вирази *душевний вогонь, вогонь розуму, не жаліти вогню душі* тощо. Отже, є потреба виділити семантичну сферу ВОГОНЬ – ЕМОЦІЙНИЙ СТАН.

Досить часто в поетичних рядках вогонь зіставляється з коханням, пристрасстю. О. О. Потєбня на підтвердження усталеності такого осмислення наводить прислів'я: «Любов – не пожежа, а загориться – не загасиш; із подібних неповних порівнянь, – зазначає дослідник, – можна завжди майже зробити висновок і про існування повних, тобто в нашому випадку, що любов є пожежею» [4, 18]. Цю ж думку утворює й Л. О. Пустовіт у монографії: «Участь слова у реалізації семантичної моделі поетичного словосполучення *вогонь (полум'я) кохання*, його належність до відповідного словесно-асоціативного ряду (*вогонь, полум'я*) свідчить про традиційно символічне значення слова *вогонь*, що може бути наслідком семантичного стягнення фразеологічного словосполучення – усталеного засобу поетичної мови» [5, 38]. Читаємо в І. В. Жиленко: *«Любов моя, твій золотий вогонь / ношу в собі, немов першо-причину»* [2, 67], *«А тим часом горіли в парадних / з поцілунків багрянні вуста»* [2, 85].

У фольклорі вогонь зіставний із поняттям гніву. Про усталеність такого розуміння природної стихії ідеться у роботі І. В. Яковенко. Дослідниця наголошує, що в художніх творах «психологія гніву проступає на тлі стихії вогню» [9, 552]. О. О. Потєбня також розвиває цю думку: «Гнів є

вогонь; і від нього серце розгоряється «сильніше, ніж від вогню» <...>. Узагалі у словах для гніву і споріднених з ним понять домінує уявлення вогню» [4, 20]. У сучасній мові також фіксуються вирази: *спалахнути від гніву, запальна людина, вибухнути від люті* тощо. Праця Дж. Лакоффа «Жінки, вогонь та небезпечні речі: що говорять нам категорії мови про мислення» доводить, що такий смисл наявний не лише у групі слов'янських мов, але також і в англійській мові. Учений стверджує, що семантичне наповнення *вогонь – гнів* є результатом фізіологічного ефекту емоції – людина на підсвідомому рівні відчуває підвищення температури, кров'яного тиску, що супроводжують почуття гніву, і це фіксується в мові [1, 494, 504]. У творчості І. В. Жиленко цей смисл знаходить вербальне втілення в рядках: *«Потрібна злість, щоб аж горіла шкіра»* [2, 98], *«Але й люблю, коли жахтять в мені / заграва люті. І до бою зводить. / Тоді – еретичка на вогні, / Тоді я – відьма, опір і незгода»* [1, 12].

Мовний образ вогню може передавати й інші почуття, наприклад, епітет *палючий*, що стосується слова *відчай* указує на горе, яке колись почувала жінка, утративши свого чоловіка: *«І світлий, як світличка удови, / з якої вже пішов палючий відчай, / лишивши тихі спогади живим»* [2, 36]. Або відчуття туги в рядках, де відбувається уподібнення експліцитного об'єкту дії (туги) імпліцитному (вогню): *«Мене морозом по вечорам обпалює туга»*. Можна припустити, що в основу такого образу покладено ідею деструктивної дії вогню (*обпалювати* – чинити шкоду вогнем). Холод викликає відчуття печіння та почервоніння шкіри, тобто його дія аналогічна до дії вогню.

Семантична сфера ВОГОНЬ – ЧАС представлена трьома смисловими наповненнями в ідіотилі майстрині слова. Це *вогонь – час, вогонь – пам'ять* і *вогонь – старість*. Розгляньмо кожне з цих наповнень окремо.

Як уже було зазначено, у мовомисленні І. В. Жиленко представлено розуміння вогню як часоплину. Такий смисл реалізується за допомогою синтагматичної сполучуваності лексем із темпоральною семантикою з дієсловами, які експлікують характер процесу горіння: *«І догоряє день за днем, / але засвічується знову»* [2, 116]. Або в поезії «Вечірні тіні»: *«День на відході. Гаснуть доріжки. / Смутно водиці, і темно траві»* [3, 44], *«Пам'ятаю: той вселенський клопіт / спопеляв роки мої на попіл»* [6, 11]. В основу такої інтерпретації покладено візуальні спостереження за вогнем як за стихією, у якій все знищується. Відповідно, дієслово *догоряє, спопеляв* у наведених ілюстраціях виступають контекстуальними синонімами до дієслова *минати, забирати*.

Метеорологічна сфера, у якій так само реалізується потенціал мовного образу вогню, може реалізуватися в кількох групах: температурні характеристики, небо, пора року. Часто ці групи перехрещуються між собою. Наприклад, для

передачі спекотного літа І. В. Жиленко послуговується експресією метафори з дієсловом *горить*: «Коли *горить серпнева снека* / на очманілому вікні, / я хочу бути так далеко, / як від землі сьогодні – сніг» [1, 52]. А для опису зимових днів, що минули, використовується лінгвальний образ *догорілих свічок*: «*Та й догоріли вже свічки / зимових днів*» [3, 29]. Ранок описується так само за допомогою дієслівної метафори: «*і в сонці плавився карниз; / та ще, коли в яснім люстерці / калюжі з обрисами серця / палало небо, і у ній / рожевий голуб пломенів*» [4, 130]. Мотивація такого перенесення обґрунтовується зоровим спостереженням за сходом сонця, адже при цьому обрій стає червоним, що в уяві людини співвідноситься з вогнем. Отже, перед нами є приклад зумовленості кольору. Хоча, як видається, таке пояснення не є вичерпним. Імовірно, що уявлення про те, що небесні світила *палають*, пов'язані в першу чергу з тим, що їхня дія часто аналогічна дії вогню (наразі науковцям достеменно відомо, що зірки й справді горять, адже в їхніх надрах відбувається постійна ядерна реакція перетворення водню на гелій). Щодо таких об'єктів, як місяць та інші планети, які не можуть горіти, а лише світяться завдяки відбиттю сонячних променів від поверхні, то уявлення про дію сонця пролонгується й на них.

У поетичних текстах І. В. Жиленко семантичне наповнення *вогонь* – *пам'ять* може виражатися в порівняннях, а також метафорично – через здатність вогню освітлювати давні події чи зігрівати спогадами: «*А в потемнілому люстерку / чудні спалахують вогні. / Це із дитинства? Чи раніш? / Не знаю*» [1, 53], «*А вечорами тліла брама, / і в ній, мов золоте багаття, / з'являлась моя гарна мама, / царівна-мама в жовтій платті*» [1, 54].

Індивідуально-авторським можна вважати переосмислення *вогонь* – *старість* у межах семантичної сфери *ВОГОНЬ* – *ЧАС*. Для передачі цього наповнення І. В. Жиленко послуговується традиційною метафорою сивини – *синій сніг*: «*А за плечем сумні фіранки дзвонять, / і синій сніг спалахує на скронях*» [1, с. 91].

В історії людства приборкання вогню відіграло значну роль. Ця природна стихія вивела людину на якісно новий щабель розвитку, подарувавши можливість керувати теплом і світлом. У той же час *вогонь* постає руйнівною силою, що здатна знищити всі надбання й навіть забрати саме життя. Тож доцільно виокремити ще й смислове наповнення *ВОГОНЬ* – *РУЙНАЦІЯ* з семантичним наповненням *вогонь* – *знищення*. Поетеса не могла уникнути цієї асоціації, однак знаходить для неї індивідуально-авторську метафору: «*Стерто. Змито. Вирвано з корінням. / Пущено під той вогненний ніж. / Хто міг спати, коли вони горіли, / ті картини, що взяли Париж?!*» [2, 101]. У поезії ідеться про спалення картин відомої української художниці Катерини Білокур. До речі, метафора *вогняних ножів* не є поодиноким у творчості письменниці.

У збірці «Останній вуличний шарманщик» читаємо такі рядки: «*Від чого люди злі? – мені скажіть. / З нудьги? [Бо все, що буде, – вже було?] / Чому об серця їх **вогняні ножі** / висострює вселенське зло?*» [6, 7]. Тут І. В. Жиленко прямо вказує, що *вогняні ножі* є зброєю вселенського зла – диявола, – який традиційно пов'язується у свідомості християнина з пекельним вогнем. Цілком можливо, що асоціація зі зброєю пов'язана з давніми уявленнями слов'ян про блискавку як вогняну зброю. Зокрема, цієї інтерпретації стосуються назви: *вогняна стріла* – блискавка, *проскоміця* – зброя святого Архангела Михайла, яка у фольклорних переказах поставала як блискавка.

Вогонь у мовосвіті художниці слова пов'язується з *небезпекою*. Поетеса для увиразнення такої лінгвоментальної візії звертається до фразеологічного звороту *гратися з вогнем* – *свідомо наражати себе на небезпеку*: «*Ти вільна. **Не грайся з вогнем** – / і житимеш тисячу років*» [2, 71].

Семантична сфера *ВОГОНЬ* – *ПОБУТ* представлений одиничними мікроконтекстами. Зокрема, тут наявні лише два семантичних наповнення. Усталеною є асоціація вогню з красою. Імовірно, тут реалізується етимологічне значення кореня **kras-* (на позначення червоного кольору). Непрямим підтвердженням цієї ідеї слугує продуктивність моделі *вогонь* – *колір вогню*, що свідчить про значимість колірної характеристики для номінатора. У художньому мовленні І. В. Жиленко *вогонь* – *краса* представлений поодинокими мікроконтекстами: «*вже не личить поганського літа палка краса*» [3, 15]. *Вогняна стихія* співвідноситься з *істинною*, адже при світлі вогню все стає зрозумілим й нічого приховати неможна: «*Там, нагорі, негаснучий вогонь, / високих істин вічне палахтіння*» [2, 69]. У поетичних контекстах художниці фіксуються генітивні та дієслівні метафори, у яких суб'єктом дії постає *слово, музика*: «*Я обсмію вогонь слівес / і фанатичні норми*» [1, 25], «*А скрипка усе горіла*» [2, 41]. Останньою семантичною сферою є *ВОГОНЬ* – *ПОБУТ* із семантичним наповненням *вогонь* – *праця*. *Вогняна стихія* використовується для передачі тяжкої роботи: «*Палають долоні. У пору світань / нема ні іроній, ні вічних питань. / Є світ, і робота*» [3, 13]. Таке семантичне наповнення має підґрунтям етимологічні дані: народна етимологія звертається до первісного *hnot(d)fiur* від *hniudan* – «терти», тобто «вогонь тертя».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Отже, образ вогню представлений широким спектром авторських асоціацій та репрезентує різні сфери людського життя. У поетичному ідіостилі І. В. Жиленко знаходять своє вираження як узуальні інтерпретації, так й індивідуально-авторські переосмислення.

До перспектив роботи належить вивчення інших концептів у художньому мовомисленні І. В. Жиленко.

ЛІТЕРАТУРА

1. Лакофф Дж. Женщины, огонь и опасные вещи: Что категории языка говорят нам о мышлении. М.: Языки славянской культуры, 2004. 792 с.
2. Павленко М. С. «Я – світло, я – вітер, я – біг по піску...». До ювілею Ірини Жиленко. Літературна Україна. 2011. № 14 [5393], 7 квітня. С. 1, 10.
3. Павленко М. С. Чотири стихії буття Ірини Жиленко. Дивослово. 2011. № 7. С. 41-44.
4. Потебня А. А. Символ и миф в народной культуре. М.: Лабиринт, 2000. 480 с.
5. Пустовіт Л. О. Словник української поезії другої половини ХХ століття: семантико-функціональний аспект: монографія / упоряд. В. І. Матюша, П. А. Матюша, І. Л. Михно. К.: УНВЦ «Ріднамова», 2009. 243 с.
6. Сардарян К. Г. Метафора у структурі поетичного тексту І. В. Жиленко. *Studia linguistica*. 2014. №. 8. С. 404-409.
7. Таран Л. Кристалізація ідеалу: розвиток морал.-етич. проблематики у творчості І. Жиленко. Вітчизна. 1984. № 6. С. 192-196.
8. Фесенко Ю. Є., Маслюченко Г. О. Образний епіцентр дому в поезії Ірини Жиленко. Матеріали студентської наукової конференції [квітень, 2006] / Дніпропетров. нац. ун-т. Дніпропетровськ, 2006. С. 295-298.
9. Яковенко І. В. Стихія вогню в прозі Фленнері О'Коннор. Мовні і концептуальні картини світу. 2002. № 7. С. 549-555.
10. Якубовська М. С. У дзеркалі слова: Есеї про сучасну українську літературу. Львів: Каменярь, 2005. 751 с.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

1. Жиленко І. В. Автопортрет у червоному. К.: Рад. письменник, 1971. 104 с.
2. Жиленко І. В. Вікно у сад. К.: Молодь, 1978. 119 с.
3. Жиленко І. В. Концерт для скрипки, дощу і цвіркуна. К.: Рад. письменник, 1979. 115 с.
4. Жиленко І. В. Євангеліє від ластівки. К.: Пульсари, 2006. 486 с.
5. Жиленко І. В. І світло вечірнє. К.: Унів. вид-во «Пульсари», 2010.
6. Жиленко І. В. Останній вуличний шарманщик. К.: Рад. письменник, 1985. 143 с.